

Verrassende wending door de echte Jezus

Derde zondag van Pasen, 4 mei 2025

Jeremia 32:36-41 & Lucas 24: 36-49

Geliefde gemeente van de Heer Jezus,

Het evangeli gedeelte dat ons vandaag op deze 3e zondag van Pasen wordt gegeven om te overdenken, bevat drie elementen, waarvan er één nog versterkt wordt door de lezing uit de profeet Jeremia voor deze zondag.

Ik wil ze alle drie langs lopen.

Het eerste is Jezus' verschijning als opgestane Heer, na Pasen, aansluitend op het verhaal van de Emmaüsgangers. Zij liepen een hele wandelrit met Hem op zonder Hem te herkennen. Vervolgens vind je in Lucas 24:36-42 het ongeloof en de twijfel van de discipelen en tegelijk Jezus' uitnodiging om zijn lichamelijke werkelijkheid met eigen ogen te bekijken. Maar je vindt als het ware eerst een opeenstapeling van woorden, in onze vertaling, zoals: verbijstering, angst, ontzetting, twijfel, stom verbaasd zijn. Ze denken dat ze met een geestesverschijning van doen hebben, een *fantasma* zeggen sommige handschriften in het oorspronkelijke Grieks. Een *fantasma*, een fantasievoorstelling, een droombeeld. Vervolgens vraagt Jezus om een stukje vis, gebakken, geroosterde vis, en Hij eet dat ter plekke op onder hun ogen.

Je vindt hier bij Lucas eigenlijk in samenvatting wat we ook horen in het Johannesevangelie bij de verschijning aan Thomas, de twijfelaar, die door Jezus wordt uitgenodigd dichtbij te komen en te voelen en te zien, dat Hij het is met - op een bepaalde manier, dat wel - hetzelfde lichaam dat aan het kruis hing. Met de wond zijn zijde en de spijkergaten in zijn handen

en voeten. En in het Johannesevangelie de verschijning van Jezus aan het meer van Galilea, waar Hij al op het strand visjes zit te bakken voor een gezamenlijke maaltijd.

Lucas en Johannes zijn van de vier evangelisten uit de Bijbel, je weet wel, de andere twee zijn Marcus en Matteüs, Lucas en Johannes zijn de laatste twee die hun evangelieverhaal hebben samengesteld en zij leggen meer nadruk op die stukjes van de twijfel en het tonen van zijn lichaam en het samen eten na de opstanding dan de andere twee. Zij halen uit de overgeleverde Paastraditie van de verschijningen die momenten naar voren, die de lichamelijke van de opstanding onderstrepen.

Paulus had dat in zijn brief aan de Korintische christenen ook al gedaan, die brief die eerder was geschreven dan de evangeliën. Kennelijk was er in de loop van de eerste tientallen jaren van het bestaan van de kerk toch een behoorlijk twijfel ontstaan over die opstanding, ja sterker, twijfel over de status van Jezus in het heilsplan van God.

Niet dat de mensen die christen waren geworden daardoor de hele christelijke boodschap vaarwel zeiden, die waren er ook, maar ook waren er die eerder er een eigen interpretatie aan gaven. Er ontstond namelijk ook zoiets als wat ze dan noemen een vorm van docetisch christendom. Dat moet ik even uitleggen. Het woord 'docetisch' gaat terug op een oud-Grieks woord dat 'schijnen' betekent. Maar bij 'schijn' lijkt het er op, maar het is fictie. Als je zegt: het blijkt zo te zijn: dan verwijst je naar te constateren feitelijkheid. Als je zegt: het schijnt zo te zijn, dan verwijst je naar mogelijke ideeën over iets wat gebeurd zou kunnen zijn, op iets dat er op lijkt, maar je laat in het midden of het ook zo is.

Er ontstond een christendom dat zei: allemaal leuk en aardig, maar een werkelijke menswording van God, een werkelijke

God-mens, die werkelijk met een lichaam van vlees en bloed onder ons is geweest, en die werkelijk aan een kruis is gedood, maar daarna werkelijk met het hetzelfde gemartelde lichaam aan zijn eerste discipelen is verschenen, dat is natuurlijk onmogelijk. Dat past niet bij God, zo is God niet. In ieder geval paste het niet bij hun beeld van God. Dat kan niet. Natuurlijk geloven we in een hemelse, geestelijke Christusfiguur, of Christusidee, maar die aardse Jezus, nou ja, dat was een soort symbool, dat was een schijnfiguur, dat was niet de mensgeworden Zoon van God, of het mensgeworden Woord van God, maar dat was een bijzondere profeet van God, die de boodschap van Gods laatste en definitieve aanbod van genade en liefde kwam brengen. En that is it.

Je merkt dat de apostelen vanaf het begin ernstig ageren tegen deze voorstelling van zaken. Paulus kan in de eerste brief aan de Korintiërs die we in de Bijbel vinden, schrijven: niemand kan in geloof zeggen, vervloekt is Jezus (1 Kor 12:3). En als je dat leest vandaag denk je, nee, natuurlijk niet, dat is nogal logisch in de kerk, toch, want alles draait toch om Jezus. Maar Paulus bedoelt: als je de aardse Jezus losmaakt van de hemelse Christus en het optreden van de aardse en de gekruisigde Christus degradeert door te zeggen: weg met die menselijke Jezus, geef mij maar de hemelse Christus, die overwinnaar is en ons met zijn Geest vervult, dan breng je een geamputeerd Evangelie. Sterker nog kan Paulus zich uitdrukken, als hij zegt: het enige dat wij (de apostelen) hebben willen brengen bij jullie is Jezus Christus en die gekruisigd (1 Kor 2:2).

Natuurlijk kan Paulus in 1 Korintiërs 15 een heel hoofdstuk lang tamboeren op het wezenlijke belang van de lichamelijke opstanding van de Heer. Zonder dat was onze gehele geloof zinloos, kan hij daar zeggen. Maar dat doet hij juist om veilig te stellen: dat Jezus conform de voorzeggingen in de Schriften

voor onze zonden gestorven is – reëel, niet in schijn, maar echt – in de echte mensenwereld, als een echt mens, niet in schijn.

Nog zo'n stem uit het Nieuwe Testament daarover in verkapte zin toch duidelijk, is de apostel Johannes, als hij schrijft: degene die ontkent dat Jezus de Christus is, is een leugenaar (1 Joh 2:22), wij hebben zelf gezien, waarvan we nu ook getuigen, dat de Vader de Zoon heeft gezonden als de redder van de wereld. Als iemand belijdt dat Jezus de Zoon van God is, blijft God in hem of in haar en hij of zij in God. En daarmee een bruggetje naar zijn evangelie, het evangelie naar Johannes, waar hij in Johannes 1 start met dit statement: Jezus is het vleesgeworden Woord van God! Zo is de genadevolle liefde van God bij ons werkelijkheid geworden, en daarom kunnen we op de dag van het oordeel vol vertrouwen zijn, want hoewel wij nog in deze wereld zijn, met alle duw- en trekkracht van het kwaad en de zonde, zijn we 'als Jezus', schrijft hij weer in zijn brief, namelijk als het ware met Jezus - door het oordeel van God en door de dood heen - verbonden aan wat bij Johannes 'het eeuwige leven' heet: met uitzicht op Gods toekomstige nieuwe wereld. (1 Joh 4:14-15,17).

Daar gaat het om: dat Jezus de echte redder van de echte wereld is. En dat die lichamelijke van de opgestane Jezus verwijst naar het werkelijke schepselmatige leven, dat er toe doet, dus ook dat Gods heilswerk, dat samengebald is in het aardse bestaan van Jezus, gericht is op de overwinning van de echte zonde, van het echte kwaad en van de echte dood. Er is wel degelijk echt iets geheel anders geworden door de echte gebeurtenissen in de echte, tastbare werkelijkheid van jou en van mij. Dat scheen niet alleen zo. Fantasma, droombeeld, maar het bleek zo. Vast te stellen feitelijkheid. Dat is de boodschap die in de vroege kerk fundamenteel werd voor de verkondiging van het evangelie.

Kijk dan toch, wordt er als het ware gezegd: een spook, een fantasma, eet die gebakken vis dan?

Het tweede element uit het Evangelie voor vandaag en voor deze week, dat ik wil aanstippen vinden we in vers 44-47. Dan haalt als het ware Jezus zijn bijbeltje er bij, de Heilige Schrift van zijn tijd, voor ons is dat nu het zogeheten Oude Testament. Dat had Hij ook al gedaan bij de Emmaüsgangers aan tafel, en nu zegt Hij eigenlijk opnieuw: waarom zijn jullie zo vebaasd dat God zo'n verrassende wending geeft? De hele Bijbel staat toch vol van zulke verrassingen, beloftes en daden van God waaruit blijkt dat Hij zijn volk en zijn wereld niet aan hun lot overlaat? Ja, God is zeker ook serieus en ernstig: daar gaan we zo nog, aan de hand van Jeremia, een voorbeeld van zien, maar Hij heeft nog nooit het doek laten vallen. Zowel in de Thora, de boeken die verbonden zijn met de Uittocht en Mozes, als bij de profeten, als in de psalmen en de andere geschriften, kom je steeds weer verwijzingen tegen naar de verlossingen die God door alles heen ook voortdurend brengt en belooft.

De figuur van een uiteindelijke messias speelt daar meer en meer een hoofdrol in. Welnu Ik ben die messias, zegt Jezus met zoveel woorden. Gericht op de diepste ellende van het gezamenlijke mensenverhaal: hun eigen kwaad en dat wat hen overkomt, samengevat in twee woorden: zonde en dood. Kruis en opstanding: daar gebeurt het. En vandaaruit gaat dan de boodschap de wereld in voor Gods eigen volk en voor heel de wereld: dat in Jezus' naam alle volken opgeroepen worden om tot inkeer te komen, tot vergeving van zonden: dus met achterlating van een oud leven, gericht te worden op een nieuw bestaan!

Wij lezen als profetenlezing vandaag een stukje uit Jeremia 32. We lezen het zonder enig verband: een soort belofte voor het volk Israël van toen, dat het weer uit alle uithoeken van aarde

zou worden gebracht naar het Beloofde Land, met Jeruzalem als stad van vrede in het blinkende middelpunt, waarbij God zelf garant zou staan voor geloof en gehoorzaamheid, of zoals in Jermia 31 ook al werd beloofd: met een nieuwe verbond en de mensen met een nieuwe mentaliteit.

Ik moet jullie zeggen, dat ik even dacht: ik ga dat stukje niet voorlezen, want ik heb er de laatste jaren steeds meer moeite mee, dat dit soort bijbelse beloftes zonder context gebruikt worden door vast en zeker heel gelovige mensen, die dit zondermeer toepassen op de huidige geschiedenis van het hedendaagse Israël. Daar zouden we – in alle verbondenheid – toch wel wat kritischer naar moeten kijken, hoe dat zit met de vrede en dat nieuwe verbond bijvoorbeeld, en een hart van vlees in plaats van een hart van steen.

Maar goed, we worden in de kerk geroepen het volle Woord te bedienen, en niet eigen voorkeuren en selecties te laten klinken. Daarom de context. Jeremia zit gevangen in Jeruzalem dat belegerd wordt door de Babyloniërs. Hij wordt gezien als een verrader en als een ondermijner van het moreel. Want hij profeteert maar namens God, dat de verwoesting van Jeruzalem als oordeel van God over haar goddeloze en asociale en onderdrukkende en liederlijk geschiedenis aanstaande is, en dat men beter zich kan overgeven aan de Babyloniërs. Jeremia is echter niet opgeborgen in een vreselijk oord, zoals de strafgevangenen in de Goelag van Rusland, of de fijne gangsterkrochten in Midden-Amerika waar je zomaar heen gedeporteerd kunt worden, als je het verkeerde kleurtje en een verkeerde paspoort hebt in het Amerika van nu.

Nee, Jeremia is wel een meneer uit de betere klasse, dus hij wordt vastgehouden in het kantoor van de paleiswacht in Jeruzalem. Hij heeft eigenlijk alleen een soort huisarrest en een spreekverbod. Hij kan mensen ontvangen en zaken doen. En

dan wordt er in Jeremia 32 verteld, dat er een neef van hem naar hem toekomt die geldproblemen heeft, met het verzoek of Jeremia hem kan helpen, door als zogeheten lossier op te treden, namelijk door een stuk land binnen de familie te houden door dat aan te kopen. Jeremia denkt er het zijne van, want dat land ligt buiten de stad, en is al door de Babyloniërs gebrandschat en ingenomen, en binnenkort is alles hier ten einde, zo is zijn vaste overtuiging, dus wat heeft het voor zin, maar hij verneemt van God, dat hij dit moet doen. De contracten worden opgemaakt en getekend.

Vervolgens vinden we dan ook in Jeremia 32 een gebed van Jeremia, waarin hij naar God toe zijn ernstige twijfel uitdrukt. God, ik moet aan de éne kant uw oordeel en uw gericht hier brengen. Dat doe ik met grote tegenzin, zoals U weet, ik word er ook verre van populair door, maar dat is nog niet het ergste, het maakt mij zelf ook steeds verdrietiger en radelozer, het liefst zou ik deze hele ellende ontvluchten en ergens buiten af in een campertje of een buitenhuisje van mijn pensioen gaan genieten, en de wereld de wereld te laten, maar ondertussen moet ik van U ook weer contracten sluiten die op de toekomst zijn gericht. Hoe zit dat?

En dan komt er opeens dwars door al die oordeelsellende heen, God neemt in het Jeremiaboek de zonde en het onrecht van zijn volk en zijn leiders, religieus en politiek, ernstig, en trekt - al heet dat volk duizend keer Israël of Jehuda - wel een rode lijn, waar onze regering vandaag op dat vlak het compleet af laat weten, maar dan komt er die passage met heilsbeloften van God, waarmee als het ware duidelijk wordt gemaakt: God is serieus, zeker, speel geen spelletjes met het leven, versta waartoe je op aarde bent, zeker, gewoon om te leven, maar wel in vrede en met rechtvaardigheid voor allen op je pad, en niet als egoïstische of rancuneuze egotrippers, want dan loopt

het niet goed met je af. Dan stoot je je vroeger of later aan de steen die een heilig God heet.

Maar God is ten diepste de God die zijn volk en de wereld niet loslaat, dus Jeremia: ondanks alle ellende die mensen, leiders, volken, groepen over zichzelf kunnen afroepen: God blijft ten principale toekomstgericht. Dus ja, ook als morgen het eind van de wereld er zou zijn, dan nog planten wij vandaag een nieuw appelboompje, om professor Maarten Luther maar eens te citeren.

God houdt de wereld in zijn hand. Hij is trouw aan al wat leeft, en laat niet los wat zijn Hand begon.

Tenslotte het laatste en derde element uit de Evangelieëzing voor vandaag en de aankomende week: tegen zijn leerlingen, tegen zijn gemeente zegt Jezus: en jullie zullen mijn getuigen zijn, te beginnen in Jeruzalem en dan naar alle volken. Jullie zullen kracht uit de hemel ontvangen, om gedragen door de genade en de Geest het zichtbaar en tastbaar te maken, dat wat God heeft gedaan en wat God doet, en belooft, mensenlevens kan veranderen van egoïstisch naar dienend, van cynisch naar gelovend, van angstig naar hoopvol, van wraakzuchtig naar verzoenend en vredestichtend.

En zo zullen jullie als kerk alle jaren en eeuwen door, die nog te gaan zijn, voor de grote Dag aanbreekt, een leesbare brief zijn die van Mij getuigt en van wat God heeft gebracht om jullie leven toekomst te schenken, in dit aardse bestaan en door de grens van de sterfelijkheid heen. Een leesbare brief van Christus, licht in de wereld, zout der aarde.

Dus: geliefde gemeente: huiswerk voor deze week, ook in het licht van 4 en 5 mei is:

1- overdenk nog eens wat het betekent dat Jezus kwam om ons van onze echte problemen, het egogedrevene in veel van ons denken en handelen, te verlossen;

2- verheug je er nog eens op, en zie er nog eens naar uit: dat God steeds weer met verrassende en verbazingwekkende nieuwe wendingen kan komen ten goede, om ons leven te vernieuwen en te inspireren om op de weg van de vrijheid te blijven;

3- bezin je er nog eens op, hoe ook jij – hoe jong of oud je ook bent - en de christelijke gemeenschap waarvan je misschien deel uitmaakt, hoe je vandaag de dag een aansprekende getuige van Gods liefde, gerechtigheid en vrede kan zijn.

Welnu tot zover de evangelische boodschap vanuit Lucas 24 voor deze derde zondag van Pasen.

Lof zij U Christus,

Amen

Lied: Gezang 642: 1,2,3,4,7,8 ('Ik zeg het allen dat Hij leeft')